

**ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ
ШКІЛЬНОГО ФОРМЕНОГО ОДЯГУ ДЛЯ ДІВЧАТ-ПІДЛІТКІВ**

Розглянуто найпоширеніші складові елементи шкільного форменого одягу (ШФО). Досліджено і систематизовано дані про сучасний ШФО. Розроблено комплект ШФО для дівчат-підлітків, проведено оцінку його зовнішнього вигляду.

Ключові слова: шкільний формений одяг, конструктивно-композиційні рішення.

L.V. BUHANTSOVA, O.V. HNIDA
Khmelnitskyi national university, Ukraine

**RESEARCH OF CONSTRUCTIVE AND TECHNOLOGICAL SOLUTIONS
OF SCHOOL UNIFORMS FOR TEENAGE GIRLS**

The main components of school uniforms are considered. Complete set of uniforms was identified in the article. Frequency spread of color-making and basic divisions in the component elements of uniforms analyzed. School uniform was developed, its assessment of the appearance of the parts has been carried out.

Keywords: school uniform, design of school uniforms.

Вступ

Шкільний формений одяг (ШФО) – це єдиний цільний костюм, у якому художній образ виражають зовнішнім виглядом людини і її характерними особливостями [1].

Асортимент дитячого одягу поділяють на декілька груп: за видами одягу, за призначенням, за сезонами і статевими ознаками. На структуру асортименту дитячого одягу помітний вплив має спортивний, формений, молодіжний одяг і трикотажний одяг, що містить найбільш функціональні форми і зручні деталі, які найбільшою мірою відповідають особливостям проектування дитячого одягу [2, 3].

У той же час, автор роботи [4] зазначає, що завершеність комплекту шкільного форменого одягу заснована не на образному і стильовому рішенні, а на вимогах цілеспрямованості, практичності і зручності. При цьому, найбільш поширеними видами асортименту шкільного форменого одягу є такі вироби, як штани (20,3 %), сукня (13 %), куртка (12,7 %), спідниця (12,2 %), блузка (11,6 %), топ (8,9 %), жакет (8,2 %), рідше зустрічаються сорочки (4,4 %), жилети (3,8 %), сарафани (3,2 %), комбінезони (1 %) і сюртуки (0,5 %) [4].

Найбільш поширені варіанти у верхньому одязі для дівчаток шкільного віку мають поєднання виробів одягу прямого та напівприлеглого силуету [4]. Як показали результати анкетування, педагоги бачать одяг дівчаток у вигляді класичного костюма, сформованого із 3–5 швейних виробів. Така комплектність дозволяє школяреві проявити індивідуальний підхід при створенні свого костюма та забезпечити різноманітність зовнішнього вигляду дітей у класі.

Урахування психологічної характеристики дітей дає можливість систематизувати і узагальнити інформацію про конструктивно-композиційне вирішення нових моделей ШФО [5]. Виходячи з цього, немає необхідності вивчати думку кожного школяра з даного питання, достатньо анкетуванням визначити тип нервової системи і темпераменту. Для кожної психологічної групи дітей молодшого шкільного віку автором [5] сформовано каталог конструктивно-декоративних рішень проектованого одягу.

У результаті дослідження відношення батьків до шкільної форми [6] встановлено, що 80 % батьків із середньозабезпечених сімей віддають перевагу повному комплекту ШФО. Близько 60 % батьків із малозабезпечених сімей переконані, що ШФО необхідний.

Гардероб ШФО залежить від вікової групи школярів. Найскладнішими групами при створенні ШФО є молодша і старша шкільні групи. Створення гардеробу для старшої шкільної групи є складним, тому що школярі-підлітки (15,5-18 років) вже вважають себе дорослими людьми і прагнуть, щоб їхній гардероб відрізнявся від дитячого. Але враховуючи активний ріст підлітків і диспропорційність тіла, ШФО не може бути таким, як дорослий одяг.

Метою роботи є розробка комплекту ШФО для дівчаток-підлітків із високим рівнем зовнішнього вигляду.

Експериментальна частина

Для розробки комплекту ШФО проведено дослідження, які включають аналіз існуючих варіантів ШФО, аналіз тенденцій моди в жіночому діловому костюмі за останні 10 років, анкетне опитування учнів 9-х класів.

З метою виявлення споживчих вимог дівчаток-підлітків до ШФО опитано 30 учнів 9-х класів. Визначено, що 66 % школярів мають негативне ставлення до шкільної форми. Основними причинами є те, що наявні фасони їм не до вподоби, форма одноманітна і не відповідає сучасним тенденціям моди. Відношення до шкільної форми могло б змінитись, якби сучасна форма була гарною, зручною і відповідала б модним тенденціям.

Аналіз існуючих варіантів ШФО проведено за 30-а сучасними варіантами комплектів, які пропонують вітчизняні і закордонні виробники. Визначено, що основними складовими комплекту є блузка,

жакет, спідниця, сарафан або сукня, штани, жилет. Частота зустрічності складових елементів шкільного комплекту наведена на рисунку 1.

У результаті опитування школярів визначено, що комплект бажаної шкільної форми повинен містити: штани, сукню, блузку і жакет (рис. 2). Оскільки різноманітність блузок дуже широка, то її можна не виділяти як обов'язковий елемент ШФО.

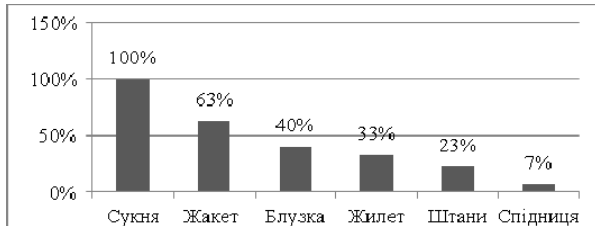

Рис. 1. Частота зустрічності складових елементів шкільного комплекту

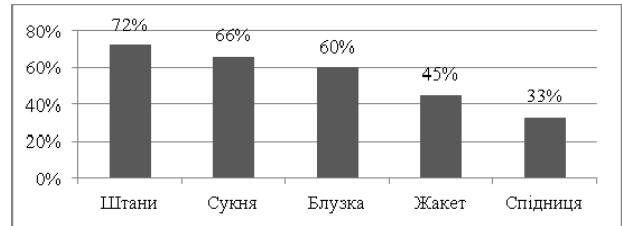

Рис. 2. Бажані складові елементи шкільного комплекту

У результаті аналізу кольорових рішень складових елементів шкільного комплекту визначено переважаючі кольори елементів шкільного комплекту – сірий, чорний, бордо і зелений. Частота зустрічності кольорових рішень складових елементів шкільного комплекту наведена на рисунку 3.

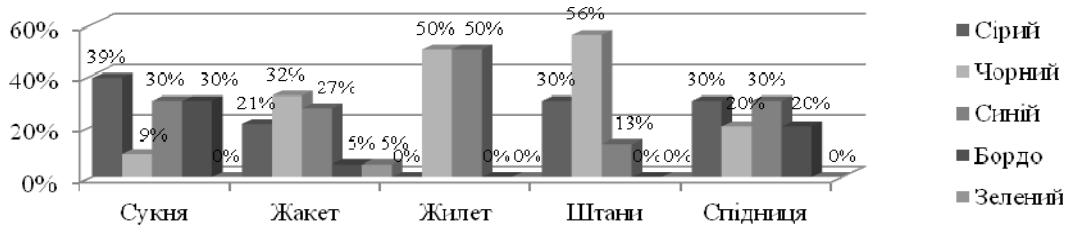

Рис. 3. Частота зустрічності кольорових рішень складових елементів шкільного комплекту

У результаті аналізу основних видів членувань складових елементів шкільного комплекту визначено найпоширеніші членування для сукні, жакету, жилету, штанів і спідниці. Частоти зустрічності основних видів членувань у моделях ШФО для дівчаток наведена на рисунку 4.

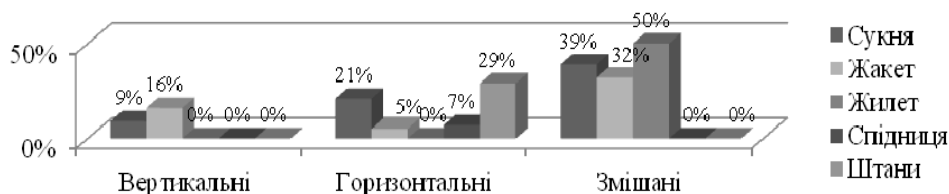

Рис. 4. Частоти зустрічності основних видів членувань в складових елементах шкільного комплекту

З метою визначення характеристики типової моделі сучасного жіночого костюму проведено аналіз композиційних рішень елементів ділового одягу за останні 10 років. Оскільки в статті розглянуто ШФО для дівчаток-підлітків, найскладнішої групи дітей з точки зору проектування ШФО. Фізично фігура підлітка уже нагадує фігуру дорослого, але його психологічний стан ще не сформований. Підлітки визначаються зі своїм стилем у одязі і постійно експериментують. Тому підібрати оптимальний варіант ШФО для них є актуальним питанням.

Порівняльний аналіз конструктивно-композиційних ознак типового сучасного жіночого костюму і анкетного опитування школярів стосовно бажаних елементів шкільного комплекту наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика типових і бажаних конструктивно-композиційних ознак елементів шкільного комплекту

Конструктивно-композиційні рішення	Елементи шкільного комплекту					
	жакет		сукня		штани	
	типова	бажана	типова	бажана	типова	бажана
Силует	Прилеглий	Прилеглий	Напівприлеглий	Прилеглий	Напівприлеглий	Завужений
Довжина виробу	Подовжений або укорочений	Укорочений	До середини коліна	Вище середини коліна	Довгі	Довгі
Лінія плеча	Пряма	Пряма	-	-	-	-
Вид коміра	Піджачний	Шаль	-	-	-	-
Кишені	Відсутні	Накладні, прорізні	-	-	3 відрізним бочком	3 відрізним бочком

У результаті аналізу анкетного опитування школярів, для розробки обрано комплект шкільної форми, який складається з жакету, штанів і сукні. Тому на основі визначеної типової моделі, із урахуванням бажаних конструктивно-композиційних ознак елементів ШФО, виготовлено модель шкільного комплексу (рис. 4).

За розробленим шкільним комплектом (жакет, сукня і штани) виконано оцінку його зовнішнього вигляду 30-а учнями – віком 15,5-18 років. Оцінювання здійснено за 10 бальною шкалою за трьома рівнями: 1...3 бали – низький рівень зовнішнього вигляду, 4...6 балів – середній рівень, 7...10 балів – високий рівень.

Результати опитування показали, дівчата-підлітки оцінюють рівень зовнішнього вигляду жакету як низький – 29,2 %, середній – 16,7 %, високий – 54,2 %. Для сукні визначено низький рівень зовнішнього вигляду – 29,1 %, середній – 20,8 %, високий – 50,1 %. Для штанів: низький рівень зовнішнього вигляду – 45,8 %, середній – 20,8 %, високий – 33,3 % (рис. 5).

Рис. 4. Зовнішній вигляд складових елементів шкільного комплексу: а – жакет, б – сукня, в – штани

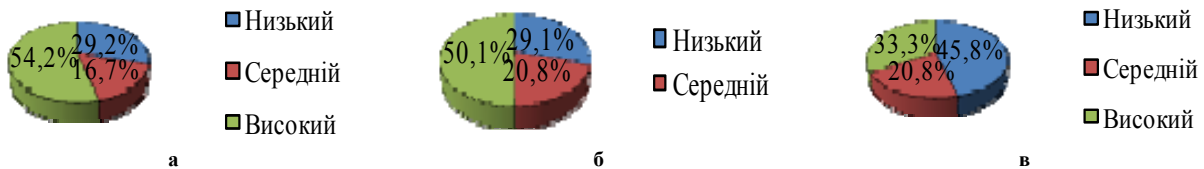

Рис. 5. Рівень зовнішнього вигляду складових елементів шкільного комплексу: а – жакету, б – сукні, в – штанів

Висновки

У результаті анкетування визначено, що більше половини дівчат-підлітків оцінюють рівень зовнішнього вигляду отриманої форми як високий, а третина – як середній. Отже, використовуючи типові варіанти ШФО та адаптувавши їх до вимог дівчат-підлітків отримано комплект, який дозволяє задовольнити смаки адресного споживача. Введення ШФО позитивно впливає на психологічний розвиток дітей, згладжує соціальні нерівності при цьому не спричиняючи дискомфорту у дітей. Розроблений комплект ШФО, який відповідає смакам дівчат-підлітків стане вирішенням проблем із невідповідністю одягу для навчання, але при цьому учні будуть почуватись впевнено і будуть задоволені власним зовнішнім виглядом.

Література

1. Сестры Сорины. Истоки имиджа или одежда женщины в азбуке общения / Сестры Сорины. – М., Гном пресс, 1999. – 145 с.
2. Дианич М. А. Ассортимент и качество одежды для детей / Дианич М. А., Кушнир Н. К., Семак Б. Д. – К., Техника. – 1988. – 360 с.
3. Серебрякова Е.С. Проблемы изучения товаров детского ассортимента: Экспресс-информация / Серебрякова Е.С // Швейная промышленность. Отечественный опыт. – М., 1985. – № 2. – С. 137–139.
4. Хохаева З.З. Разработка метода комплексного проектирования форменной одежды для учащихся образовательных учреждений Республики Северная Осетия-Алания : дис. ... канд. техн. наук. 05.19.04 / Хохаева Зельяна Зауровна. – М., 2005 – 148 с.
5. Кудрявцева Н. В. Форменный дитячий одяг і напрямки його удосконалення / Кудрявцева Н. В., Бондар К. І., Л. А. Смалківська // Вісник Технологічного університету Поділля. Технічні науки. – 2002. – № 1. – С. 129–131.
6. Шершнева Л. П. Направления в проектировании школьной формы / Л. П. Шершнева, Е.В. Баскакова, И. В. Федотова // Швейная промышленность. – 2006. – № 6. – С. 33–34

References

1. Sestry Soriny. Istoki imidzha ili odezhd zhenshchiny v azbuke obshcheniya. M., Gnom press, 1999. 145s.
2. Dianich M. A., Kushnir N. K., Semak B. D. Assortiment i kachestvo odezhdy dlia detej / Kiev, Tekhnika. 1988. 360 p.
3. Serebriakova E. S. Problemy izucheniya tovarov detskogo assortymenta: E'kspress-informatsiya. Shvejnyaya promy'shennost'. Otechestvenny'j opy t. M., 1985. №2. P. 137–139.
4. Khokhaeva Z. Z. Razrabotka metoda kompleksnogo proektirovaniya formennoj odezhdy dlya uchashchixsya obrazovatelny'x uchrezhdeniy Respubliki Severnaya Osetiya-Alaniya dis. kand.texn. nauk. 05.19.04. M., 2005 148 p.
5. Kudriavtseva N.V., Bondar K.I., L. A. Smalkiv's'ka. Formenyi dytiachyi odiah i napriamky yoho udoskonalennia. Khmelnytskyi. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Technical sciences. 2002. № 1. P. 129–131.
6. Shershneva L.P., Baskakova E.V., Fedotova Y.V. Napravleniya v proektirovanii shkol'noj formy. Shvejnyaya promy'shennost'. 2006. № 6. P. 33–34.

Рецензія/Peer review : 13.5.2013 р. Надрукована/Printed : 16.6.2013 р.

Рецензент: д. т. н. , проф., Хмельницький національний університет, Параска Г.Б.